

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Факультет № 3
Кафедра тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3
протокол № 17 від 29 серпня 2023 р.
Т.в.о. завідувача кафедри

_____ **Микола БОРОВИК**

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Кафедра тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 (https://univd.edu.ua/uk/dir/88/kafedra-taktychnoi-ta-spetsialnoi-fizychnoi-pidgotovky)
Контактний телефон	+38 057 7398-349 (роб.)
E-mail	kafsf11@gmail.com, kaf-tsfp@univd.edu.ua
ЛЕКТОР (ЛЕКТОРИ)	
	Шевченко Тихін Віталійович доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3, кандидат юридичних наук, доцент E-mail: zelod@ukr.net Лекційний потік: факультет № 2, Ф2-101-106, факультет № 3, Ф3-101-104

	<p>Іншеков Михайло Васильович старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 E-mail: inshekov@ukr.net</p> <p>Лекційний потік: факультет № 1, Ф1-101-105, Ф1-105, факультет № 4, Ф4-101-104</p>
Назва освітньо-професійної програми	Навчальний план первинної професійної підготовки поліцейських з робітничої професії 5162 "Поліцейський"
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) (НРК України – 6 рівень та перший цикл вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, EQF LLL - 6 рівень)
Галузь знань	26 Цивільна безпека, 12 Інформаційні технології, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність, 125 Кібербезпека та захист інформації, 071 Облік і оподаткування, 081 Право, 053 Психологія
Статус дисципліни	Частина навчального плану первинної професійної підготовки поліцейських з робітничої професії 5162 "Поліцейський", вивчається в 1 семестрі I курсу навчання для денної форми навчання
Мета вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> - викладання навчальної дисципліни «Основні положення правил дорожнього руху» є формування та систематизація знань про сучасний стан системи забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> - формування у курсантів, як майбутніх працівників поліції знань, вмінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам основних посад працівників Міністерства внутрішніх справ України та завданням, які ставляться перед поліцією на конкретному етапі розвитку українського суспільства; - розвиток у працівників поліції теоретичних знань і практичних навичок по організації та забезпеченню безпеки дорожнього

	<p>руху в Україні, дій в нетипових та екстремальних ситуаціях на дорозі;</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування у працівників поліції системного підходу до прийняття рішень на виконання поставлених задач у будь-яких умовах обстановки; - формування постійної готовності до рішучих і вмілих дій на дорозі при виникненні ДТП, в тому числі з наданням допомоги поліцейськими особам які цього потребують; - формування у працівників поліції високих морально-психологічних, волевих, фізичних якостей, свідомої дисципліни та поєднання їх з професійними навичками та вміннями при вирішенні службових завдань.
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	Кредитів ECTS – 0,27 (загальна кількість годин - 8 год.)
	З них:
	<ul style="list-style-type: none"> - аудиторна робота: 8 год. (денна форма навчання); - самостійна робота: не передбачена навчальним планом
Форми та види проведення навчальних занять	<p>Форма навчання – денна.</p> <p>Види навчальних занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекції 8 год. (денна форма навчання);
Самостійна робота	Опрацювання рекомендованої літератури та питань, що виносяться на самостійне опрацювання, підготовка до практичних занять
Індивідуальні завдання	Наукові доповіді, реферати
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання (ноутбук та проектор), комп'ютерне забезпечення з виходом у мережу Інтернет
Мова викладання	Українська
Контроль	<p>Методи контролю:</p> <p>Навчання проводиться за темами навчальної дисципліни в формі лекцій та практичних занять із застосуванням мультимедійного забезпечення, комп'ютерів, фліпчарта з моделями автомобілів та схемами проїзних частин, автомобіля.</p> <p>На практичних заняттях проводиться моделювання ситуативних задач. Навчання проводиться в формі наочного і групового тренування, групова дискусія, робота в малих групах.</p> <p>Форми контролю:</p> <p>поточний та підсумковий контроль (залік у 1</p>

	<p>семестрі).</p> <p>Поточний контроль проводиться після вивчення кожної теми.</p> <p>Критерії оцінки поточного і підсумкового контролю визначені у методичних матеріалах навчальної дисципліни.</p>
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК-2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>ЗК-5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p> <p>ЗК-8 Здатність приймати обґрунтовані рішення</p> <p>ЗК-9 Здатність працювати в команді</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК-3 Здатність професійно оперувати категоріально понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності</p> <p>СК-4 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності</p> <p>СК-7 Здатність забезпечувати законність та правопорядок, Є безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми</p> <p>СК-8 Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку</p>
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	
<p>Тема №1: «Загальні положення правил та безпека дорожнього руху»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Які нормативно-правові акти регулюють суспільні відносини у сфері дорожнього руху і його безпеки? - Документи, які повинен мати при особі водій механічного транспортного засобу. - Дати визначення термінів «транспортний засіб», «механічний транспортний засіб». Яка відмінність між ними? - Обов'язки водія перед початком руху. 	

- За яких обставин водієві забороняється керувати і передавати іншим особам керування транспортним засобом?
- Які дії повинен вчинити водій у разі зупинки на вимогу поліцейського?
- Обов'язки водія у разі причетності до дорожньо-транспортної пригоди.
- Порядок руху пішоходів по дорозі. Обов'язки пішоходів при переході проїзної частини та очікуванні транспортного засобу.
- Що заборонено пішоходу відповідно до Правил дорожнього руху?
- Обов'язки пасажирів під час посадки (висадки) та користування транспортним засобом.
- Що заборонено пасажиру відповідно до Правил дорожнього руху?
- Що заборонено велосипедисту відповідно до Правил дорожнього руху?
- Складові безпеки дорожнього руху в Україні.
- Характеристика алкотестера DRAGER 6820.
- Призначення та принцип роботи алкотестера.
- Ознаки сп'янінь.

Тема №2: «Методи регулювання дорожнього руху»:

- Як здійснюється регулювання дорожнього руху?
- Загальні правила застосування дорожніх знаків.
- Загальні ознаки і призначення заборонних знаків.
- Загальні ознаки і призначення наказових знаків.
- Загальні ознаки і призначення інформаційно-вказівних знаків.
- Загальні ознаки і призначення попереджувальних знаків.
- Загальні ознаки і призначення знаків пріоритету.
- Призначення і порядок використання табличок до дорожніх знаків.
- Призначення горизонтальної розмітки.
- Призначення вертикальної розмітки.
- Що належить до допоміжних засобів регулювання дорожнього руху?
- Види сигналів світлофора та значення кожною з них.
- Хто такий регулювальник та які до нього вимоги?
- Сигнали регулювальника та їх значення для учасників дорожнього руху.

Тема №3: «Порядок дорожнього руху на території України»:

- Види й ознаки перехресть.
- Загальні правила руху на всіх видах перехресть.
- Правила проїзду і черговість руху на регульованих перехрестях.
- Правила проїзду і черговість руху на перехрестях, де головна дорога змінює напрям, або якщо немає можливості визначити головну дорогу.
- Особливості проїзду перехресть, де діють світлофори з додатковими секціями.
- Правила проїзду перехресть на рівнозначних та нерівнозначних дорогах.
- Дати визначення терміна «залізничний переїзд».
- Чим зобов'язаний керуватись водій, під'їжджаючи до залізничного переїзду?
- У яких випадках забороняється рух через залізничні переїзди?

<ul style="list-style-type: none"> - Яких заходів повинен вжити водій транспортного засобу в разі вимушеної зупинки на залізничному переїзді, якщо йому не вдається звільнити залізничний переїзд? - Правила проїзду пішохідних переходів. - Яка відмінність між поняттями «випередження» та «обгін»? - У чому повинен переконатися водій перед початком обгону? - У яких місцях забороняється виконувати маневр обгону? - Загальні правила виконання зупинки і стоянки та їх способи. - Місця, де забороняється зупинка і стоянка транспортного засобу. - Місця, де забороняється стоянка транспортного засобу. - За яких технічних умов забороняється експлуатація транспортного засобу? - За яких технічних несправностей зовнішніх світлових приладів експлуатація транспортного засобу забороняється? - За яких технічних несправностей коліс і шин експлуатація транспортного засобу забороняється? - За наявності якої несправності заборонено подальший рух на транспортному засобі під час дощу або снігопаду?			
Програмні результати навчання (ПРН)		Не передбачено робочим навчальним планом первинної професійної підготовки поліцейських з робітничої професії 5162 "Поліцейський"	
Критерії оцінювання результатів навчання		Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (заліку, екзамені). <i>Підсумкові бали навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем</i>	
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка
			Пояснення
12	97-100	Відмінно («зараховано»)	А
11	94-96		
10	90-93		
9	85-89	Добре («зараховано»)	В
8	80-84		
«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою			
«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками			

7	75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією–двома значними помилками.
6	70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками
5	65-69			«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
4	60-64		E	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
3	40–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
2	21-40			
1	1–20		F	

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Які нормативно-правові акти регулюють суспільні відносини у сфері дорожнього руху і його безпеки?
2. Документи, які повинен мати при особі водій механічного транспортного засобу.
3. Дати визначення термінів «транспортний засіб», «механічний транспортний засіб». Яка відмінність між ними?
4. Обов'язки водія перед початком руху.
5. За яких обставин водієві забороняється керувати і передавати іншим особам керування транспортним засобом?
6. Які дії повинен вчинити водій у разі зупинки на вимогу поліцейського?
7. Обов'язки водія у разі причетності до дорожньо-транспортної пригоди.
8. Порядок руху пішоходів по дорозі. Обов'язки пішоходів при

переході проїзної частини та очікуванні транспортного засобу.

9. Що заборонено пішоходу відповідно до Правил дорожнього руху?
10. Обов'язки пасажирів під час посадки (висадки) та користування транспортним засобом.
11. Що заборонено пасажиру відповідно до Правил дорожнього руху?
12. Що заборонено велосипедисту відповідно до Правил дорожнього руху?
13. Складові безпеки дорожнього руху в Україні.
14. Характеристика алкотестера DRAGER 6820.
15. Призначення та принцип роботи алкотестера.
16. Ознаки сп'янінь.
17. Як здійснюється регулювання дорожнього руху?
18. Загальні правила застосування дорожніх знаків.
19. Загальні ознаки і призначення заборонних знаків.
20. Загальні ознаки і призначення наказових знаків.
21. Загальні ознаки і призначення інформаційно-вказівних знаків.
22. Загальні ознаки і призначення попереджувальних знаків.
23. Загальні ознаки і призначення знаків пріоритету.
24. Призначення і порядок використання табличок до дорожніх знаків.
25. Призначення горизонтальної розмітки.
26. Призначення вертикальної розмітки.
27. Що належить до допоміжних засобів регулювання дорожнього?
28. Види сигналів світлофора та значення кожною з них.
29. Хто такий регулювальник та які до нього вимоги?
30. Сигнали регулювальника та їх значення для учасників дорожнього.
31. Види й ознаки перехресть.
32. Загальні правила руху на всіх видах перехресть.
33. Правила проїзду і черговість руху на регульованих перехрестях.
34. Правила проїзду і черговість руху на перехрестях, де головна дорога змінює напрям, або якщо немає можливості визначити головну дорогу.
35. Особливості проїзду перехресть, де діють світлофори з додатковими секціями.
36. Правила проїзду перехресть на рівнозначних та нерівнозначних дорогах.
37. Дати визначення терміна «залізничний переїзд».
38. Чим зобов'язаний керуватись водій, під'їжджаючи до залізничного переїзду?
39. У яких випадках забороняється рух через залізничні переїзди?
40. Яких заходів повинен вжити водій ТЗ в разі вимушеної зупинки на залізничному переїзді, якщо йому не вдається звільнити залізничний переїзд?
41. Правила проїзду пішохідних переходів.
42. Яка відмінність між поняттями «випередження» та «обгін»?
43. У чому повинен переконався водій перед початком обгону?
44. У яких місцях забороняється виконувати маневр обгону?
45. Загальні правила виконання зупинки і стоянки та їх способи.
46. Місця, де забороняється зупинка і стоянка ТЗ.
47. Місця, де забороняється стоянка ТЗ.

48. За яких технічних умов забороняється експлуатація ТЗ?
49. За яких технічних несправностей зовнішніх світлових приладів експлуатація ТЗ забороняється?
50. За яких технічних несправностей коліс і шин експлуатація ТЗ забороняється?
51. За наявності якої несправності заборонено подальший рух на ТЗ під час дощу або снігопаду?

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна та наукова література:

1. Конституція України від 28.06.1996 року з останніми змінами // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про Національну гвардію України». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 17, ст.594. {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371} // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>
3. Закон України «Про Національну поліцію». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379. {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 160-IX від 03.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст.313} // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
4. Закон України «Про дорожній рух». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 31, ст.338. {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2754-VIII від 11.07.2019, ВВР, 2019, № 32, ст.125} // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>
5. Постанова Кабінету міністрів України №1306 від 10.10.2001 «Про Правила дорожнього руху» // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF>
6. Розпорядження від 21.10.2020 № 1360-р «Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року» // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-2020-p#Text>
7. Наказ від № 1395 від 07.11.2015 «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі» // Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text>

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для працівників міліції / І.В. Власенко, М.О. Чміль; за заг. ред. І.К. Шаши. – Х.: ХНУВС, 2012. – 288 с.
2. Охорона праці в діяльності ОВС: Підручник / О.М. Бандурка, І.К. Шаши, І.В. Власенко, П.М. Бортнічук. – Х.: НУВС, 2003. – 336 с.
3. Нестеренко В.Б. Дорожньо-транспортна пригода (на укр. та рос. мові). - К., 2010. – 104 с.
4. Гузь Л.Є. Дорожньо-транспортні пригоди. - Х., 2009. – 568 с.

Інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті:

1. Порядок підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України

від 20.05.2009 № 487. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487-2009-%D0%BF>

2. Порядок державної акредитації закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів та атестації їх спеціалістів. Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 490. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/490-2009-%D0%BF>

3. Типова навчальна програма підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів, яка затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 229. Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2010-%D0%BF>

4. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2016 № 859 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події». Електронна версія <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-16>